

"בכדייך וככדייך -" יאמר רבנן
נול: עירין יאך כרשייניגסן"

טבוקה גנטית

כל המתגאה כאלו עוצר עבורה גרה. נקרא ויש לרתק לכה
ממשיל גשות הרוח לעוצר עבורה גרה דקה. ויש לפרש
על פי דבריו המדרש וכן הוא ברשי זכרונו לברכה באן על
הקסוק נעשה אדם וגוי רמשום כי כתיב בלשון רבינו מלמד
שנתיעץ בקרוש ברוך הוא עם הפלאחים ומכאן יש לנצח
שבירול בל יתגאה את עצמו ויטל עצה מן הקטן מפנו נמצא
לפי זה רמי שהוא מתגאה אם כן מה עוזה עם פרוש הפקוד
נעשה אדם וגוי דלידיה יש חס ושלום לטשטת לשתי רשות.
וכשתאathy שפיר כל המתגאה כאלו עוצר עבורה גרה: נלכד
אריה בית פטרן רושן י"ז.

159. အနေဖြင့် ၇

הכרעת החזון איש

זו היהת הסיבה שכשאך שאל את החזון איש אויה מלמד לחפש לתלמוד תורה, האם איש בעל מדות או תלמיד חכם, אמר מון וצ"ל שעדיין לחפש מלמד עם מדות טובות ע"פ שאינו למן וחכם גדול בתורה, ממלמד שהוא חכם גדול בתורה אבל מידותיו אינם מתהווים.

כי עיקר החינוך בגיל הרך הוא החינוך למידות טובות, ולא רק להקנות ידיעות בלבד. ואכן, בזמן השיעור קשה לעפומים לעמוד על מידותיו של הילד, אבל בזמן החפסקה ובעת המשחקים, אפשר יותר לראות את תכונותיו. ולכן עשה התהיה מה שעשה, ויצא לשחק עם ילדיו.

⑥ מכהן א:ב

טו ריצ'ו יהוה

אֱלֹהִים עַל־הָאָדָם לְאֹמֶר מִבְלָעֵז

٩

יעז בלבך שטאנזונג בוגר באליהו יול באהה רבי יהודה אומר אדם הראשון לא נצווה אלא על

⑩ ~~מכהן מכהן~~

ח י"ר שמויאל בר נחמן בשם ר' יונתן אמר בשעה שהייח משה בותב את התורה היה כותב מעשה כל יום ויום בגין שהגיע לפקודת הוה שנאמר ז"ה והוא אמר אליהם נעשה הארץ בצלמנו ברכמותנו אמר לךו רבנן העולים מה אתה נזון פתחוון מה למיניהם אתה מקה. אמר לו כתוב והרוואה לטענות יטעה. אמר לו הקדוש קדושים הוא. משה. הארץ הנה שבראי לא גדולים וקטנים אני מעמיד ממנה שאם יבוא הגadol

١

י וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נָעֲשֵׂה אָדָם
בְּצִלְמָנוּ בְּדִמוּתֵנוּ וַיַּרְאֵנָהוּ בְּרִנְגַת הָם וּבְעוֹף
הַשְׁמִינִים וּבְבָהָמה וּבְכָלְדָה אָרֶץ וּבְכָלְ
הַרְמֵשׁ הַרְמֵשׁ עַלְּדָה אָרֶץ: י וַיַּבְרָא
אֱלֹהִים אֶת־הָאָדָם בְּצִלְמָוֹ בְּצִלְמָ אֱלֹהִים
בָּרָא אֹתוֹ זֶבַח וַיַּקְבַּח בָּרָא אֹתָם:

PL 2

[פרק כו] נעשה

אָדָם. ענותנוו צל ה'קכ'ה למדנו מכךן, לפי
כךחדס צדמota המלהcis ויתקנעו צו פהיא
טו לפיך נמלך בזקן, וככהוותן דן היה המלכים
בוח נמלך בפמליה צלו, שכן מילו ביההצ
טהמר לו מיכה רלהתי קה ט' יונעט על כסחו
וכל בקה פהמיס עומד צלו מימיינו ומתקהלו
ומלכיס ה' כב'יט' וכי יס' ימיין זמיהל לפניו, היה
הלו מימיינס לזכות והלו מסמיהליים לזכות. וכן
בגזרה עירין פקגמה וומלהמך קדיין ביהלמה
ודייל ד'ז'. קף כלון בפמליה צלו נמלך ונטל
רשווה וניחמה שמתה יה; בנזידין להה) ה'ל יט' געלויויס
צדמומי ה'ס ה'ן כדמות כתהחותnis ה'ר יט'
קיהה במעבה ברכ'תית (כ' ח'יה; נרכות נב':
נעשה אָדָם. ה'ט' פ' צלה ס'יעווו בילרכו
ויש מקוס למשיס לרדוות, לה' נמנט הכתוב
מללמוד דרך הרכ' ממדת טנווה זיהה הגדול נמלך
ווטל רשות מן רקטען, והס כתוב חנעהה חדס
לה' למדע זיהה מדבר עס בית דינו היה עס
עלמו. וכזוכהה ^ט המניינס כתובנה בזוזו זי'קלה
קה קלהס וליה כתוב ויכלהו (בנאיין עס: ג' עס

דעתם:

הנתקן מכם ותפערת בכם (בבבון) ותירא אליהם לא באהם מהר

אנט. פולק הילמן ון ג'.^④

ושבעה בכוור הגוץ ש Carter שליט'יא בשם הבית הלו ש مكان וריה
שברות טובות יותר חטובים מדעת טובות. שהרי הקביה כתוב בתורה
געזה אדם בלשון רבים כדי למד מדרת טובות, אעפ"י שיש חשש שעיזז
זאת גלגול בדעתו.

5/60

אדר' יידען מיטש ריש' נ' יהו' כל אדר'
שיך כי נבוח ורחה צאל' עיבר עבדה ביבטים כרוי דרבא' היעיבת ה כל בנה
וג' ביבטן דרכם' וויא' תבא' תרעה' אל ביך' וויא' יידען דידה אדר' צאל'

היה חנון ורוחם", ככלומר, עיינו שהאדם יתדמה לקונו בכיבול, להיות רחום וחנון כמוותו, הוא בא לידי הכרתו, וכן כדי היה לכתוב "נעשה אדם בצלמו כדמותנו" למד על מدت דרך ארץ, למרות שיכל לצאת מוה פתחו פה למיניהם. שהוא טועה בדעתה, ובכל זאת אמר הקב"ה, הרוצה לטעות יטעה. מפני שבבלי היריעה שהקב"ה נמלך במלacci השרת, שהגadol צרך להמלך בקטן, גיב' יש טעות בהכרת השיטת, ויש להעדיף, איפוא, לנחות את היריעת הואר.

(12)

איך כב

אלא בא חבקוק והעמידן על ארוח שאמור: "ונדייל באמונתו זהה"

(13)

ולך נפקון פג אן ז'

וכשם שאי אפשר לדעת את ד' שלא שלימות המדות, כך אי אפשר להיות

לפי המושגים שלנו, הדעות והמדות הם שני עניינים נפרדים. במושג דעתם שלם במדות בלי ידיעת ד'. אין המדות מתפרשות בפעולות הטובות והרגשות הלב אנו מבינים אמונה והכרה בהשיות, ובמושג מדות — את הדברים שבין אדם בלבד, כפי ההשכה השגרית. אנו רגילים להגישים כל דבר, ומשום כך אנו רואים לעצמו ולהבירו. הדעה עיקרה בהבנת השכל, והמדות — בהרגשת הלב. לדעתנו במדות רק את המעשיות והרגשות החיצונית. אבל באמצעות עיקון ורשון של המדות הדעה חשובה יותר במעלה מהמדות, שהרי בלי ידיעת ד' והכרה בגודלו יתבר', הוא אצל האלקים שבאים. וכל מהותן ושלימונן הן בהדעתן למדות השicity. וכשם מה חסיבות וערך למעשו של האדם? ומהו שאנו מתייחסים לדעות ומדות כל שמדתו של הקב"ה הן מקור הרוחניות ואנו בהן שומ מושג גשמי חייו, כך מדותיו שני עניינים נפרדים. אנו להבדיל בין מצוות שבין אדם למקום למצאות שבין אדם של האדם נובעות ממוקון הרוחני — חלק אלקי שבו וככל אשר הוא מתעלת לעצמו ולהבירו, וחשובים שאפשר להאמין בדבר, להכיר אותו ולעבדו, מוביל להיות בהכרת ד', והוא מתעלת בשלימות המדות.

ונגה אף לאחר שניתנה תורה עם תרייג מצותיה ובכללן הרבה מצוות התלוויות במדות, אוחזיל (מכות כ"ד): בא חבקוק והעמידן על אחת; "וזכיד באמונתו יהיה", ולכארה האיך נבלות המדות בסיסוד האמונה שהיא הדעה? אלא מכאן של ערכן של המדות. כאמור, אין אלא בהדעתן למדות השicity. ואין איפוא, להגעה אליהו רק לאחר השנת האמונה, ככלומר: בהכרת מדותיו של השית.

(14)

סלאג כ

אמר רב ברדא ואיתימאי

בר עוקבא כל ארבע שיט בו נוטה הרוחה אמר הקב"ה אין אני הוא יטיל לך בעולך טנא, מלעניא, מלעניא בסתר רעהו איזו אגמייה נבה עיניך וודב לבב אותו לא יוכל אל תקרי אותו אלא אהו לא יוכל

(15)

כ"י איך

והנה מבואר בספרים הקודושים שכל הספיקות והבלבולים בעניין אמונה אינם נמצאים אלא בלב הבעל גאה כי כל המתגאה אוור הסכינה מסתלקת ממנו וכמשמעות סוטה דיה אמר הקב"ה (על המתגאה) אין אני והוא יכולם לדוד בעולם (וזמרו שם ד"ד ע"ב) כל אדם שיש בו גנות הרוח כאלו עובד ע"ז כי אפילו כשר בעיקר שנאמר ורם לבך ושכחת את ה' אלליך ע"ש כי באמת הבעל גאות אין לו אמונה שלמה אבל מי שזכה לענוה אמיתית להרגיש ולחשבו עצמו כדבר שאינו כלום, תחיכך ומיד מסתלקת ממנו כל הספיקות וכל הההරורים והבלבולים בסטלים ומבותלים, נעלים וזה בדוק ומתוודה בבירור גמור. ואולם מחת הענוה הוא מדרגה גודלה מאד אשר מרוב הקשי' בהשנה החביה ר"ש בן יאיר החזיות עי' מסילת ישרים, כי גונאה הוא מדה טבעית בעלי שוט טעם (לכן אין לא בלבלה עי' טענות שלויות) והוא מזוי' בקיטנים ובוגרי הסכל כמו בגודלי הכשרון ולפעמים באלו עד יותר מבאלן, אבל הוכחה לפdet הענוה להרגיש את עצמו בפרט ממש בדבר שאינו כלל בהתבוננו כלל מהותו חכמתו והרגשותיו וויש' כשרונותיו וקיניגו' הכל איןו שלו כי אם שאל נסאל לו לזון קזוב מעת השית אשער עשה, עתיד ליטלה ממנו בהגעה יוכו (וככל עני ואבון ששאל בגדי עשרים לצורך איזו משחה ושםה שלא יתגאה בהם בידיעו היסב שאינו שלו ושבות מחר עלי' לחוויר למי שנתגנו) ולבבו נשבר באפט. מכך שורה עלי' רוח טהרה ואבונה רוח דעת וויאת ה'

(16) כראין

וכאשר תתגא במדת הענוה, להחבות'ש מכל ארם ותתפחר ממן וממן הפטא, אז תשרה עלייך רוחם וויאי קבוקה וחיי עולם הפה.

לטל רשות מן הקטן ממנה וזהו אומר מה אני אריך לטל רשות מן הקטן ממנה, והן אומרים לו למד מבוראך שהוא ברא את העליונים ואת התחתונים, בין שכא לברא את האדם נמלך במלacci השרת.

(11)

עלכ' כבבון טנק לאן ס-ו

מדות ודעת

לפי המושגים שלנו, הדעות והמדות הם שני עניינים נפרדים. במושג דעתם שלם במדות בלי ידיעת ד'. אין המדות מתפרשות בפעולות הטובות והרגשות הלב בעל מושגים טובות החבירו בדעותם שבין אדם לאדם, מכך שום שלם בדעתם ולדוק במצוות שבין אדם לחבירו, וכן להיפך. אפשר לאדם להיות בעל מושגים טובות החבירו בדברים שבין אדם למוקם, ואין קשר בין זה לזה. אולם השקפה זו מופעת ולדוק במצוות שבין אדם למוקם, ואין קשר בין זה לזה. אולם השקפה זו מופעת עליה אדם הראשון לדעת ר' יהודה הייתה רק על הדעה בלבד, ולא מצינו בה שום עניין של מדות. והנה למעלה בפירושה שם כתוב: "ויאמר אלקים געשה אדם בצלמו כדמותנו", ואוחזיל (בצד שמ): "רשבין בשם ר' אמר, בשעה שהיה משה בוחת את התורה וכו', כיון שהגיע לפסוק זה אמר, רבון העולמים מה אתה נתן פתחון מה למיניהם, אמר לו, כתוב, והרוצה לטעות יטעה וכו', שאם יבא גדול ליטול רשות מן הקטן ממנו וכי אומרים לו למד מבוראך שהוא ברא את העליונים ואת התחתונים, וכיון שכא לברא את האדם נמלך במלacci השרת".

כתוב (בראשית ב'): "ויצו ר' אלקים על האדם וגוי", ואוחזיל (בצד שמ): סנהדרין נ"ו ב'): "ר' יהודה אמר אדם הראשון לא נצotta אלא על עבודה זהה בלבד, שנאמר ויצו ר' אלקים על האדם", הרי שהמצוות הראשונה והיחידה שנצotta עליה אדם הראשון לדעת ר' יהודה הייתה רק על הדעה בלבד, ולא מצינו בה שום עניין של מדות. והנה למעלה בפירושה שם כתוב: "ויאמר אלקים געשה אדם בצלמו כדמותנו", ואוחזיל (בצד שמ): "רשבין בשם ר' אמר, בשעה שהיה משה בוחת את התורה וכו', כיון שהגיע לפסוק זה אמר, רבון העולמים מה אתה נתן פתחון מה למיניהם, אמר לו, כתוב, והרוצה לטעות יטעה וכו', שאם יבא גדול ליטול רשות מן הקטן ממנו וכי אומרים לו למד מבוראך שהוא ברא את העליונים ואת התחתונים, וכיון שכא לברא את האדם נמלך במלacci השרת".

הרי ייס כאן הוראה מפורשת למדת של דרך ארץ, ולא עוד אלא שהוא הוכנה מראש עוד קודם ברירת האדם, ואף לא באה לו כזווי ואזהרה, אלא שכ' נוצר, ככלומר, שהמודה הזאת של דרך הארץ הוטבעה בזכרתו ובזכרוינו של האדם בתחולת יצרתו עפי' מאמרו של הקב"ה, "נעשה אדם בצלמו כדמותנו", ולכארה הרי לא נצotta האדם. כאמור. רק במצבה יחידה שלא לעבד ע"ז בלבד? אלא בע"כ אנו למדים מכאן שחוונה ללימוד מהבויות ולהתודמות אליו במדותיו — כולל במצוות זו של "ויצו ר' אלקים על האדם וגוי", והדרעות והמדות איפוא אחת הן.

ובאמת הלא הבהיר הדבר, כי אכן אפשר לאדם לדעת את עצמיות השicity, שאינו גוף ולא ישיגו'ו משינוי הגות. אלא סכל הכהנה שלו הוא רק במדותיו והכרה במדותיו היא ההתודמות אליו. והוא שאמור הכתוב (שמות ט"ז): "זה אליו ואנוו", וירושו חוויל (שבת קל"ג). מהו דומה לו מה הוא חנון ורוחם אף אתה